

שיחת מרן הפשג"ח הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר שליט"א

"מרמזין לו ונרמז" - לשמוע את הקריאה מן השמים

מעלת המרגלים מחד - ונפילתם מאידך

בפרשת השבוע אנו קוראים את פרשת שלח, פרשת המרגלים שנסלחו לתור את הארץ ובסופו של דבר הסתיימה שליחותם באופן כה עגום ובעונש נורא של הישארות כלל ישראל במדבר במשך ארבעים שנה. אותם מרגלים שנבחרו להישלח לא היו אנשים פשוטים, הם היו אנשים חשובים ביותר, המיוחדים ביותר בתוך אותו דור דעה, דורו של משה רבינו, וכפי שכותב רש"י בדברים (א, כג) עה"פ "ואקח מכם - מן הברורים שבכם, מן המסולתים שבכם", הסולת הנקיה של אותו דור מובחר מרומם ומיוחד.

וכך גם נמצא בדברי הרמב"ן (כאן) ששואל ומתפלא מהו הסדר שבו התורה מונה את הנשיאים שהלכו לתור את הארץ, שהרי אין זה לא לדגליהם ולא לצבאותם ולא כתולדותם, ומבאר וז"ל "ונראה שראה למנותם הנה לפי מעלת השלוחים, כי היו ראשים ונשיאים בעם כאשר סיפר, ואין מעלתם שוה אבל יש בהם גדול מחברו בחכמה ובכבוד, והקדים הנכבד הקודם במעלה כי ממעלת עצמם מנאם לא למעלת השבט", ולפי דבריו עולה דבר נורא, שהרי אנו יודעים כי יהושע וכלב הם היחידים שניצלו מעצת המרגלים ואף על פי כן אנו רואים שהתורה לא מונה אותם ראשונים, והיינו אם כן שהיו נשיאים שהיו גדולים מהם במעלה, ועם כל זה היה מצב שבסופו של דבר דווקא יהושע וכלב ניצלו וכל השאר נכשלו.

הרי לנו מחד מעלתם הגדולה והמיוחדת של המרגלים, ומאידך על ידם הגיע כזו נפילה נוראה שאלמלא היא הרי היה משה רבינו מכניס את עם ישראל לארץ ישראל והעולם היה מגיע לתיקונו השלם, ומחמת חטא המרגלים נעשה מהפיכה בכל העולם וחזרו כלל ישראל אל המדבר ארבעים שנה ועד היום אנו נמצאים בחשכת הגלות, ושורש הכל הוא מחמת מעשה המרגלים.

למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים - ומדוע לא?

דבר זה צריך לעורר אותנו למחשבה והתבוננות, איזה תקווה יש לנו הקטנים, אם אנשים גדולים כאלו נכשלו ונפלו, מה נאמר אנן? איך אנחנו נוכל לעמוד ולהחזיק ולקוות שאנו הולכים ישר ונכון ולא ניכשלו?

את התשובה מגלה לנו רש"י מיד בתחילת הפרשה "למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים?", שהרי אם נתבונן בסדר המסעות בתורה עולה תמיהה גדולה, שהרי מעשה המרגלים היה בחניית עם ישראל במדבר פארן וכמו שנאמר בפסוק "וישלח אתם משה ממדבר פארן", ומהיכן הגיעו למדבר פארן? ראינו בסוף הפרשה הקודמת "ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו במדבר פארן" דהיינו שהגיעו לשם מחצרות, ואם כן מעשה קורח קדם לפרשת המרגלים שכן הוא היה עוד כשחנו בחצרות וכפי שכותב רש"י בתחילת דברים "וחצרות - במחלוקתו של קורח". וכעת נוכל להבין היטב את התמיהה מדוע הפסיקה התורה בפרשת המרגלים שהייתה במדבר פארן ולא כתבה אותה אחרי פרשת קורח שהייתה עוד כשחנו בחצרות? (עכ"פ כך לדעת השפתי חכמים כאן, ועי' בדבריו בתחילת הפרשה).

אומר רש"י שהטעם שהסמיכה התורה פרשת המרגלים לפרשת מרים למרות היותה מאוחרת יותר "לפי שלקתה על עסקי דיבה שדברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר", אותם נשיאים גדולי עולם קוראים להם כאן 'רשעים הללו' כיוון שיראו

ולא לקחו מוסר, שהרי אין מכניסים את האדם לניסיון אם אין לו את הכלים לעמוד בו, ולכן כאשר כלל ישראל ביקשו מרגלים והקב"ה לא הסכים לשלוח, ורק אחרי שהתגלגל פרשת מרים ובזה נתנו מן השמים לכלל ישראל ולנשיאים-המרגלים אפשרות ללמוד ולהפיק לקח ולדעת את הלכות לשון הרע והוצאת דיבה, וזה היה אמור לתת למרגלים את הכוח והכלים להתמודד עם הניסיון של דיבת הארץ.

'ראו ולא לקחו מוסר' - מיד נהפכו לרשעים הללו'

וזה היה תחילת הנפילה שלהם שמיד כשיוצאים כבר קוראים להם 'רשעים הללו' למרות צדקותם הרבה ודרגתם המיוחדת, כיוון שכבר כשיצאו לדרכים הם 'ראו ולא לקחו מוסר', הם יצאו בלי הכלים שהעמידו ונתנו להם מן השמים אפשרות ללמוד אותם, אם הם היו מתבוננים במעשה מרים ומפיקים את הלקחים ממנו היו מקבלים את הכוחות ולא היו נכשלים.

הרי לנו שאפילו שאדם נמצא בדרגות הנפלאות והנשגבות ביותר, אבל עדיין מוטל עליו תמיד להתבונן, לחשוב, להפיק לקחים ולהסיק מסקנות ממה שהוא רואה, ואם הוא לא עושה זאת אז יש עליו תביעה נוראה מן השמים.

והדברים נוגעים אלינו ממש בימים הללו, שהרי אנו מאמינים באמונה שלימה שהקב"ה עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, יש השגחה פרטית כלפי כל אחד ואחד שיראה מה שצריך לראות וישמע מה שצריך לשמוע, וכפי שאומרים על דברי חז"ל "הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין" כי אם סיבבו מן השמים שיראה זאת הרי זה בוודאי שעליו להתחזק ולהתרומם, ללמוד ולהפיק לקחים.

דרכם של צדיקים - "מרמזין לו ונרמז"

הרב דסלר במכתב מאלהיו (ח"ד עמ' 274) מעורר על כך, תחת כותרת הדברים "מרמזין לו ונרמז", אדם צריך לשמוע את הרמזים ששולחים לו מן השמים על ידי המאורעות והמצבים שקורים סביבו בעולם. ומבאר שם שזהו פנימיות הציווי "ובחרת בחיים" שהקב"ה מזעזע את העולם ומביא בו מאורעות שונים ומשונים כדי שאנחנו נשמע ונתעורר, שנלמד ונדע נכון לקיים.

ומביא מדברי המכילתא (סוף פרשת בשלח) על הפסוק "ושים באזני יהושע" שם הוא הולך ומונה את הצדיקים שקרו להם מאורעות כאלו ואחרים והם הבינו ופירשו זאת שניתן להם רמזים מן השמים ורק חיכו לראות מתי יבוא הפתרון, מהו הרמז אותו רמזו להם. ולפעמים זה לקח זמן רב וכמו שמצאנו אצל מרדכי היהודי שנלקחה ממנו אסתר לבית המלך, ולקח חמש שנים עד שהבין מה הייתה התכלית בזה.

וכך גם אנו מוצאים דבר מופלא אצל יעקב אבינו שכותב המדרש (בראשית רבה פד, יב) "ואבינו שמר את הדבר, אמר רבי לוי נטל קולמוס וכתב באיזה יום ובאיזה שעה ובאיזה מקום, א"ר חייא רבה ורוח הקודש אומרת שמור את הדברים שעתידין הדברים ליגע", דהיינו שיעקב אבינו קורה לו כזה מאורע שיוסף בן הזקונים שלו חולם חלומות כלפי אחיו וכלפי אביו ואמו שהיא כעת כבר לא בין החיים, האם זה מרמז על תקופת תחיית המתים שלפנינו? עכ"פ הוא ברוח קדשו אומר לעצמו שצריך לשמור את הדברים והוא מוציא עט וכותב בפנקסו את התאריך והמקום. ומתי הוא ראה את

פיענוחו של הרמז? אחרי עשרים ושתיים שנה, כשיוסף התגלה כמלך מצרים שנשלח לשם בהשגחה פרטית למחיה לפניהם וכל מה שהתגלגל בעקבות כך.

עכשיו זה הזמן לשמוע את הקריאה ולהתכונן!!

וממשיך המכתב מאלהו וזועק את הזעקה שהיום מקבלת משנה תוקף "לנו ניתנו כל כך הרבה רמזים שעוד מעט ויבוא משיח צדקנו", גם אדם שאינו בעל ראייה רחבה יכול לראות ולהבין כי אנו עומדים ממש על הסף, החפץ חיים כבר אמר שאנו נמצאים לקראת הסוף של הגלות והתגלות הגאולה השלימה במהרה בימינו, ובוודאי שאין מי שידוע כמה זמן לוקח הסוף הזה ואנו מקווים שיהיה זה היום, אבל הרמזים ברורים ומבוררים שאנו עומדים לפני סוף הגלות וימי הגאולה שבהם כבר לא תהיה יותר בחירה, הכל יהיה גלוי ובהיר, מה שמהווה כלפינו "ימים שאין בהם חפץ".

וממילא החובה שלנו כעת היא לחטוף ולהשיג, כל אחד יכול לבנות לעצמו עולמות אינסוף בכל פעולה שלו, בכל תוספת חיזוק והתמדה, בכל לימוד ותפילה, בכל התגברות קטנה שלו, הרי הוא זוכה בזה לנצח נצחים, ועכשיו זה הזמן!!! ועכ"פ יותר הזמן!!! וכפי שהוא מסיים שם "בכל זה מרמזים לנו להידבק בקדושת ישראל המאוחדת עם קודשא בריך הוא ואורייתא, עד שלא יהיה מאוחר מדי".

זה דרכם של צדיקים - שמרמזים לו ונרמז, זה היה סיבת הנפילה של המרגלים כפי שראינו, חוסר ההתבוננות והמחשבה, וכפי שמביא שם מדברי המדרש (תנחומא שלח ה) שקורא עליהם את הפסוק (ישעיהו מד, יח) "**לא ידעו ולא יבינו כי טח מראות עיניהם** מהשכל לבותם, אמר הקב"ה לא יהיה להם פתחון פה לומר לא היינו יודעים עונש של לשון הרע מה הוא, לפיכך סמך הקב"ה הענין הזה לזה כדי שידעו הכל עונשו של לשון הרע, שאם בקשו לומר לשון הרע יהיו מסתכלין מה נעשה במרים, ואף על פי כן **לא רצו ללמוד**", ולכן קוראים להם 'רשעים הללו', שראו ושמעו את הרמז ולא נרמזו.

המאורעות בעולם הם התראת ה'נבואה' בימינו

זה מה שאנו צריכים ללמוד ולהפנים, שהתפקיד שלנו הוא לחשוב 'איך מה שראיתי שייך אלי?', לא לחשוב מה קרה ומה נעשה, מי אשם ומי התחיל, אלא להתבונן מה רוצים מאיתנו מן השמים. לפני כשלושים וחמש שנה הייתה כאן בארץ מלחמת המפרץ והרשע מעיראק שלח לכאן טילים והיה פחד גדול, באותם ימים דיבר ר' ישראל אליה וינטרויב זצ"ל והביא בשם ר' אלחנן וסרמן הי"ד שבזמן הנביאים היו מעוררים אותנו מן השמים על ידי דברי הנביאים שהיו מתנבאים ומתריעים על הדברים שצריכים חיזוק.

אולם היום כשבעוונותינו הרבים פסקה הנבואה ואין לנו את הזכות שיהיו בינינו אנשים כה גדולים שיקבלו נבואה, אבל זה לא אומר שהפסיקו לשלוח לנו מסרים מן השמים, אבל כעת הם לא באים במפורש מפי הנביאים אלא אם אנו רוצים לדעת ולהבין מה רוצים מאיתנו מן השמים עלינו לראות ולהתבונן מה בפי משנאינו, מה האויבים שלנו אומרים עלינו, הם ה'נביאים' שלנו, הם ה'בת קול' שמתריעה ומעוררת אותנו על הדרוש תיקון והטעון חיזוק [וזה הביאור במה שאמרו (בבא בתרא יב, ב) שמיום שחרב בית המקדש ניתנה הנבואה לשוטים וקטנים, דהיינו שאין הכוונה שנהיו נביאים אלא שמכניסים בפיהם מן השמים דברים הנוגעים לנו ולמצבנו].

אם האויבים רוצים להשמידנו - זה מעיד על חולשה אצלנו

אם יש כעת מצב נורא כזה שרוצים לעקור תורה מעם ישראל, הרי זה ברור מעל לכל ספק שזהו מחמת **שאצלנו אין את הערך הנכון לתורה, לנו אין את היחס מספיק לחשיבות של לימוד**

התורה, וממילא זה גורם שמפיהם של שונאי ישראל נשמעים דיבורים שצריך להפסיק את לומדי התורה רח"ל. ידוע שכשבאו לפני מרן הגרי"ז ואמרו לו שרואים כמה נשגב הוא יום הכיפורים מכך שאפילו הרחוקים מדת שומרים אותו, נענה ואמר כי עצם העובדה אמת היא, אך הסיבה לכך היא מפני שאצלנו יום הכיפורים הוא יום נשגב וההתנהלות שלנו ביום זה היא באופן מרומם יותר, וממילא זה משפיע גם על הרחוקים ולכן כך ההנהגה גם אצלם.

כן הוא גם כלפי היחס ללימוד התורה, אם אצלנו היה ההתייחסות בחרדת הקודש הראויה, בכבוד ובהערכה הפנימית האמיתית לכל מחשבה ודיבור של תורה, לכל רגע של לימוד, אז לא היה יכול לצאת מהם כזו רדיפה איומה ונוראה לעולם התורה, ואם זה קורה הרי אומר שאצלנו יש חיסרון בזה, שאנחנו נדרשים לתקן ולהתחזק.

כשבאים בני ישמעאל ומנסים להשמיד להרוג ולאבד כפשוטו את כל יושבי ארץ הקודש, הרי שכל מה שהם מנסים להשמיד זה את היותינו העם הנבחר וזה אך ורק בגלל שאנחנו לא מספיק מכבדים זאת, שאצלנו לא מספיק חדה וברורה ההכרה המעשית ב"אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו", בזכות שלנו ללמוד תורה ולקיים מצוות שזוהי תכלית בריאת וקיום העולם, ולכן יש להם כוח לנסות ולהצר לנו.

לימוד התורה - זכות ולא וויתור!!

אנו מתקרבים כל העת אל הגאולה השלימה, הקב"ה הוא 'אבינו אב הרחמן', הוא רוצה לגאול אותנו, אבל אנחנו צריכים להתחזק יותר ולשמוע את הצעקה הגדולה שצועקים אלינו מן השמים, שאף על פי שבוודאי אנו משתדלים ללמוד ולעשות ולקיים אבל רוצים לער אותנו שלא נשקע בשינה, בדמיונות, במעשים של 'מלומדה', אלא שהדברים יהיו אצלנו מתוך הערכה פנימית, מתוך הכרה ברורה ועמוקה שזוהי הזכות הגדולה ביותר שזכינו, שבשביל להיות בן תורה אנחנו לא מוותרים על כלום אלא להיפך, זוהי הזכות שזיכו אותנו מן השמים, ונכון שזה מצריך להתגבר על רצונות גשמיים כאלו ואחרים, אבל באמת זוהי הזכות האמיתית.

שמעתי מאדם נכבד (הרב שמחה קרקובסקי שליט"א) שאמר דבר נכון, שהנה הגמרא אומרת (ראש השנה ד, א. פסחים ה, א ועוד) "האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני הרי זה צדיק גמור", ולכאורה צריך להבין, הלא צריך לקיים המצווה לשמה ולא לשם תועלת אישית ומדוע הוא נחשב צדיק גמור? וביאר כי הנה כשאדם נותן צדקה יש איזו תחושה שהוא הנותן והעני הוא המקבל, שהרי המטבע היא שלו והיא עוברת לידי העני הנזקק, אבל אם אדם יודע שבנתינתו לצדקה הוא מציל את הבן שלו ממחלתו הרי שבזה בוודאי הוא מרגיש ויודע כי הוא זה שמקבל ולא זה שנותן, זוהי התחושה האמיתית שאנו צריכים לחוש בקיום מעשי המצוות, שזוהי הזכות הגדולה ביותר שלנו, לעסוק בתורה ולעמול בה, לקיים את המצוות, להתפלל, להידבק בקב"ה.

כשרואים את הקטרוג הנורא - בוודאי שאלינו מדברים

ולכן, כשכעת מן השמים מעוררים אותנו וצועקים אלינו ביום ובלילה שנצא מהמלומדה, שזה הזמן להוסיף עוד ועוד ולזכות לנצח נצחים בטרם יבואו הימים שאין בהם חפץ, שלא נהיה כאותו כסיל המתעבר ובוטח אלא כחכם הרואה ומבין את הרמזים שמשמיעים לו מן השמים.

וצריכים אנו לדעת שאם נתנו לאותם רשעים כאלו כוחות וכלי משחית זה לא נהיה מעצמו, מן השמים נתנו להם אותם מפני שיש עלינו קטרוג, קיימת עלינו תביעה נוראה שהיא שמביאה עלינו את הסכנה הזאת, וכשמדברים מן השמים ומגלים לנו על הקטרוג הנוראי שקיים בעולם **בוודאי שאלינו מדברים!!!** וכי למי דברו? למי שאינו שומע ואינו מבין? הדברים מכוונים אלינו, בני

התורה, בשפה שרק אנחנו יכולים להבין וכמשלו הידוע של החפץ חיים שאם אדם עומד בכרך השוק ונואם באידיש בוודאי דבריו מכוונים אל היהודים המבינים את שפתו.

ה'הוברי שמים' - המבינים בכוחות המזלות והכוכבים

צריך וראוי לעורר על עוד נקודה. הרמב"ן בפרשת שופטים (יח, א) כותב על הפסוק "תמים תהיה עם ה' אלוהיך - שנייחד לבבנו אליו לבדו, ונאמין שהוא לבדו עושה כל והוא היודע אמיתת כל עתיד, וממנו לבדו נדרוש העתידות, מנביאיו או מאנשי חסידיו, רצוני לומר אורים ותומים. **ולא נדרוש מהוברי שמים ולא מזולתם**, ולא נבטח שיבואו דבריהם על כל פנים",

מי הם אותם 'הוברי שמים' שהרמב"ן מדבר עליהם? הנה בעולם ישנם כוכבים ומזלות שהם הצורה שבה הקב"ה מנהיג ומכוון את הבריאה, והוא נתן לכל כוכב ומזל כוחות מסויימים שדרכם יתנהל העולם, ויש אנשים שיודעים ומבינים באותם כוחות השייכים לכל כוכב ומזל ועל פי זה הם היו חוזים עתידות ואומרים לאנשים את המאורעות שייקרו להם, אלו הם 'הוברי שמים'.

והם לא היו משקרים, הדברים שהם אמרו היו אמיתיים לחלוטין על פי הכללים והכוחות שטבע הקב"ה בעולם והפיתוי לשאול אותם היה עצום, אבל בדיוק על כך מצווה התורה "תמים תהיה עם ה' אלוהיך - שלא נדרוש מהוברי שמים ולא מזולתם, ולא נבטח שיבואו דבריהם על כל פנים" אפילו שהם בהחלט יכולים להיות אמיתיים, אלא "אם נשמע דבר מהם נאמר הכל בידי שמים, כי הוא אלוהי האלוקים, עליון על הכל, היכול בכל, משנה מערכות הכוכבים והמזלות כרצונו, מפר אותות בדים וקוסמים יהולל", נכון שכעת מערכות הכוכבים והמזלות מראים כך או כך וזה באמת מה שאמור לקרות, אבל הכל בידי שמים, זה יכול עוד רגע להשתנות לחלוטין.

ה'הוברי שמים' בימינו - אנשי המלחמה והפרשנים

מי הם אותם 'הוברי שמים' כיום? אלו הם אנשי המלחמה, העיתונים, הקווים, הפרשנים, וכל שום וחניכה דאית ליה, שכל הפרשנויות והדיבורים שלהם הם ממש מקסימום בגדר הוברי שמים, כי אף על פי שיכול להיות שעל פי מה שקורה כעת הם צודקים בדבריהם ופרשנותם, אבל הכל בידי שמים, הוא לבד מחליט מה באמת יקרה. ואם כן בוודאי שלהאזין להם זהו ביטול תורה גמור, ולא רק ביטול תורה אלא עבירה על מצוות "תמים תהיה עם ה' אלוהיך".

ואם יבוא אדם ויאמר כי נכון שהוא בוודאי מכיר ויודע שהכל בידי שמים אבל הוא רק רוצה לשמוע איך 'הם' אומרים את זה, איך 'הם' מפרשנים זאת. על כך כותב המכתב מאליהו (ח"א עמ' 482) בדברים נוקבים ואקסוטאליים יותר מאי פעם "כשאנו רואים צבא אחד מצליח במלחמה אנו מבחינים תיכף 'כן, צבא זה חילו רב וזיוניו רבים וטובים, ושר הצבא מלומד מלחמה ויודע היטב איך לנהל, הוא בעל אסטרטגיה גדול ועל כן הוא מנצח תמיד על ידי עצותיו המוחכמות וגם מרצו וחוזק ליבו הם בעוזריו".

"האם ראית אדם שיאמר נשיחה נא בלשון המשוגעים?!"

אבל הכתוב הרי צווה ואומר "לא לגיבורים המלחמה וגם לא לחכמים לחם וגם לא לנבונים עושר" (קהלת ט, יא), ואם באמת אנו חזקים באמונתנו למה זה אנו חושבים ומדברים על פי מהלך דרך הטבע? כשאנו שואלים זאת לעצמנו אנו משיבים לנו 'כן, דרך האמונה הוא האמת בוודאי, אבל יותר נקל לחשוב בפרטים על פי מהלך דרך הטבע בהתאם עם דרך מחשבתם של שאר בני אדם אשר באופן זה מדברים וכותבים בעיתונות וכדומה'. **אבל נשאלה נא לעצמנו 'כלום מעולם ראית שיאמר אדם נשיחה נא בלשון המשוגעים?'** הרי זה ממש לשון המשוגעים, אנשים שאינם יודעים ואינם מבינים איך באמת מתנהל העולם וחושבים שהוא מתנהל לפי מה שהם רואים וההתרחשויות הנגלות לנגד עיניהם, ואם

מקשיבים להם אז בסוף זה נכנס אל הלב וזהו בדיוק הציווי "תמים תהיה עם ה' אלוהיך".

וממשיך ומעורר שם המכתב מאליהו "עלינו לדעת, כי אף על פי שאנו מכסים את חסרוננו באמונה על ידי שהתרגלנו להזכיר תמיד שם שמים באמרינו 'ברוך השם', 'בעזרת השם', 'אם ירצה השם', מכל מקום הלא עצם מחשבותינו, חשבונותינו ומעשינו בנויים על השקפות המהלך הטבעי, ומעתה עלינו להתחקות ולחשוב הרבה לחזק את האמונה בליבותינו, כי כל המצליח לא הצליח בשביל שהוא חכם אלא יען כי חפץ ה' שיצליח **על כן עשהו חכם**. שר הצבא לא ניצח מפני שהוא גיבור אלא מפני שנגזר שינצח **על כן ניתנה בו הגבורה**", זוהי ההשקפה האמיתית על פי התורה.

המקום הבטוח ביותר - בבית המדרש

פגשתי בשבת אברך שלמד בנתיבות אצל הגאון ר' ראובן יוסף גרשונוביץ זצ"ל והוא סיפר לי איך הוא עמד וצווח ככרוכיא על שבשעת הסכנה היו שביטלו את הלימודים, ואמר כי בוודאי המקום הכי בטוח הוא הבית מדרש, לא סתם לשבת בתוכו אלא ללמוד בבית מדרש, זהו המקום שבו קורים הדברים האמיתיים זהו 'חרב גאוותך' שעושה את כל המלחמות, זה באמת מה שמגן עלינו ועל כל כלל ישראל.

ואם אנו באמת מאמינים בזאת האם שייך מצב כזה ללכת לראות? הרי זה בושה וחרפה, אנחנו צריכים להתבייש מעצמנו שיש מציאות כזו שהולכים לראות, בזמן שיש סכנה כה איומה שזורקים עלינו כלי משחית שנראה בעינינו ומובן בשכלנו איזה חורבן הם יכולים להמיט, הדרך היחידה לעצור את המלאך המשחית זה עוד דקה של לימוד, עוד תפילה בכוונה, עוד קפיטל תהילים, אבל ללכת לראות?! האם זה התפקיד שלנו? ובוודאי שקיים באדם כוח של סקרנות טבעית, וכל שכן בשנות הנעורים, אבל אנחנו צריכים לנתב אותה להסתקן מה התוס' הקשו ומה הרשב"א חולק עליו, מה סברת הקצות ומה הנידון בר' חיים, לשם צריך לקחת את הסקרנות הטבעית שלנו.

הכל תלוי אך ורק בידיים שלנו!!!

אנו נמצאים בזמן של סכנה נוראה והכוח היחיד שיכול להציל ולשמור על עם ישראל הוא הלימוד שלנו, התפילה שלנו, החיזוק שלנו, ועד כדי שיש כאלו שסוברים שכל רפיון בזמן הזה הוא ממש בגדר של "לא תעמוד על דם רעך" (כפי שראיתי מביאים בשם ר' אלחנן וסרמן הי"ד), כי ברור הוא שבידינו הדבר להציל ולהגן ולעצור את הקטרוג והמשחית מעל כלל ישראל, כל מה שקורה, הן כאן בארץ והן בכל מקום אחר, כמה טילים יזרקו, כמה מהם יצליחו ליירט וכמה מהם חלילה ייפלו, כמה רח"ל ייפגעו וכמה יינצלו, הכל תלוי אך ורק בידיים שלנו, בחיזוק ובעלייה הרוחנית שלנו ולא בכוחי ועוצם ידי של 'הוברי השמים', אנשי הצבא והפרשנים.

ובפרט אם אנו מתחזקים כל הציבור ביחד וכפי שאומרת הגמרא (ראש השנה יז, ב) שכאשר הציבור חוזרים בתשובה ומתחזקים בוודאי שיכולים לקרוע את הגזר דין. וזה הלא ההצלחה העצומה של הרשעים, כשהם הצליחו ליצור ביטול תורה, כשהם הצליחו לגרום לנו להרפות ולהיחלש מעסק התורה, וכפי שאומרים חז"ל (סוטה מב, ב) שגלית הפלישתי היה יוצא לחרף ולגדף שם שמים השכם והערב כדי לבטל את כלל ישראל מקריאת שמע שחרית וערבית.

וממילא בוודאי שעלינו דווקא להתחזק בזה, ועל אחת כמה וכמה כשיש כזו מידת הדין נוראה, הקטרוג הנוראי והשנאה שהתפרצה כלפי לומדי התורה המקיימים את עם ישראל ואת הזכות שלנו על ארץ ישראל, וכשרואים שזורקים עלינו כאלו כלי משחית איומים, לא יעלה על דעת מי שזה קורה בגלל שאיזה רשע כזה או אחר החליט ללחוץ על הכפתור, חס וחלילה שנחשוב

ואומרים מסביב, **זה לא שייך אלינו כלל וכלל**, אנחנו אלו שבאמת עושים את המלחמה, הפעולות הרוחניות שלנו הן שקובעות כמה טילים יישלחו, כמה ייורטו וכמה ח"ו ייפלו, הכל תלוי אך ורק בידיים שלנו.

בספק 'מעבר יבוק' [תלמיד הרמ"ע מפאנו, נדפס לפני כארבע מאות שנה, ובשם הגדולים כותב שהיה לו מגיד מן השמים] כותב דברים שבמהותם גבוהים מאוד מהשגותינו אבל מתוך הדברים נוכל קצת לשמוע מהם מהו הערך העצום של לימוד התורה ואיזה פעולות נשגבות אדם פועל בכל דיבור ומחשבה של תורה, וכה דבריו "אין ספק כי על ידי [קרבן] העולה ושאר הקרבנות היה האור העליון מתגלה ומתאחדים האותיות שהם המדרגות העליונות, ובהיות האדם עוסק בתורה, התורה והאותיות ההם נאצלות מהמקום ההוא אשר בו פעולת העולה או המנחה או הקטורת המקשר כל הצורות בסוד מיני בסומין שבו", הפעולה שאדם עושה כשהוא לומד תורה היא ממש אותה פעולה ומביאה לאותה תכלית שנפעלת על ידי הקרבנות החשובים ביותר.

כל דיבור ומחשבה של תורה - יוצר מלאך וכוח רוחני

וממשיך וכותב "ונודע שמהבל פה התורה נעשה מכל אות ואות מלאך וכוח רוחני המתהווה באוויר מהבל פיו היוצא, שיש בו ממש, כמו שנראה לעין בימי החורף [שהמדבר באוויר הקר יוצא הבל מפיו], ומלאך זה מסתלק מדרגה אחר מדרגה עד שמתדבק ומעורר שורש הענין ההוא" כל דיבור שאדם מדבר בתורה הוא יוצר מלאך, כל אות ואות יוצרת כוח רוחני שעולה למעלה עד כסא הכבוד ופועל בשורש נשמתו של האדם, וכפי שממשיך שם "ואחר שהנשמות מציאותם מהשורשים העליונים חייבים אנו להמשיך במידות כפי נשמותינו, ושמה זו סיבת בריאתנו".

ולא רק דיבור של תורה אלא אפילו כל מחשבה של תורה כוחה רב ועצום שכן היא מרוממת את האדם לגבהים נישאים, וכמו שכותב בהמשך דבריו ש"אפילו המחשבה הנעלמת למטה מתגלים ומתראית למעלה, וזה סוד הרהורי תשובה המועילים לאדם, ולכן הרהורי מצוה מקדשים מחשבתו של אדם ובתר רישא גופא אזיל", כשהמחשבה של האדם נמצאת בתורה ובקדושה אז הוא עצמו נמצא שם, זה מעלה ומרומם אותו להיות בן תורה, להיות שקוע בתורה, להיות דבוק בקדושה, זו התכלית וההצלחה הגדולה ביותר, קיום העולם כולו על ידי לימוד התורה.

ההשפעה הרוחנית נסתרת מעינינו - כדי לאפשר בחירה

ובוודאי שהקב"ה ברא את העולם בצורה כזו שהדברים נעשים בצורה נסתרת מעינינו כיוון שאם לא כן לא היה מקום לבחירה, ורק מכיוון שהדברים נעלמים יש אפשרות לאדם לבחור בין הטוב האמיתי לרע המדומה, אבל כך הם באמת ממש פני הדברים, כל מילה של תורה, כל מילה של תפילה זה נצח נצחים.

וכעת מן השמים מעוררים אותנו בכזו צורה, על ידי ששולחים עלינו כאלה קטרוגים, כאלו רדיפות, כזו שנהא, כזו סכנה וכלי משחית, אין זאת אלא כדי לגרום לנו לצאת מה'קטנות' שלנו, מה'מלומדה' שאנו חיים בה, ועד כמה שנחפש ונשתדל ככל יכולתנו להתחזק ולהתרומם, שהתורה שלנו תהיה ממקום יותר פנימי ואמיתי, שהתפילה שלנו תהיה בכוונה יותר, שנבין ונתרגם למעשה בהתחזקות בתורה, בתפילה, בקיום מצוות, כפי הרמזים ששולחים לנו מן השמים, ובכך נזכה להביא ברכה וישועה לנו ולעולם כולו, הקב"ה יעזור שנזכה במהרה לגאולה שלימה יחד עם שאר כלל ישראל אכי"ר.

כך, אלא הכל אך ורק מן השמים כדי שאנחנו לא נשקע בהבלי הזמן, שנתעורר ונתחזק בכל כוחינו להרבות לימוד התורה, להתחזק בתפילה בזמנה ובמקומה כראוי, בלימוד המוסר, בעבודת המידות, זה הדבר היחיד שישמור ויגן על עם ישראל.

כיצד גזר חזקיהו המלך מיתה על מי שאינו עוסק בתורה?

הנצי"ב בהקדמתו לחיבורו 'העמק שאלה' על השאלות שואל שאלה עצומה שרבים התחבטו והתקשו בה, כולנו יודעים ומכירים את דברי חז"ל בסנהדרין (צד, ב) על חזקיהו המלך ש"נעץ חרב על פתח בית המדרש ואמר כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב זו" ולא סתם לעסוק בתורה אלא עם כל הדקדוק הלכה ששייך, והוא הצליח כל כך עד שחז"ל מעידים ש"בדקו מדן ועד באר שבע ולא מצאו עם הארץ מגבת ועד אנטיפרס ולא מצאו תינוק ותינוקת איש ואשה שלא היו בקיין בהלכות טומאה וטהרה".

שואל הנצי"ב "דבר זה מפליא, היאך מצא חזקיהו לב לגזור כזאת, שמי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב?" הלא לא מצאנו בתורה בשום מקום שיש עונש מיתה על ביטול תורה וכיצד גזר חזקיהו שמי שאינו עוסק בתורה חייב מיתה? אלא מבאר הנצי"ב שבאותם ימים של מלכות חזקיהו היה סנחריב הולך ומחריב את ארץ ישראל ומתקדם והולך לכיוון ירושלים והתכוון להילחם בה, וחזקיהו ידע שכלי המלחמה של עם ישראל זה לא חץ וחרב אלא "בחרבי ובקשתי - היא חכמתו ותפילתו" (רש"י), לימוד התורה והתפילה הם כלי המלחמה של עם ישראל, הם החרב והקשת האמיתיים ורק בזה הוא יכול לקדם את פני סנחריב.

צורת המלחמה בכלל ישראל - עוסקים בתורה באהלי המלחמה

וכך אומרים חז"ל (מכות י, א) "עומדות היו רגלינו בשערין ירושלים מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה? שערי ירושלים שהיו עוסקים בתורה", ועוד נמצא במדרש (בראשית רבה סה, ט) "נתכנסו כל עובדי כוכבים אצל בלעם ואמרו לו תאמר שאנו יכולים ליזדווג לאומה זו [היינו להרע לכלל ישראל], אמר לנו וחזרו על בתי כנסיות ועל בתי מדרשות שלהן ואם מצאתם שם תינוקות מצפצפין בקולן אין אתם יכולים להזדווג להם שכך הבטיחן אביהן ואמר להם 'הקול קול יעקב' בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות אין הידים ידי עשיו, ואם לאו הידים ידי עשיו", זהו הכוח היחיד שיכול לעמוד כנגד האויבים שרוצים להשמידנו ולכלותינו.

וכך באמת הייתה כל צורת המלחמה בכלל ישראל בכל הדורות וכפי שמתאר הנצי"ב "שבשעה שהיו יוצאים למלחמה היו מיחדים אנשים מוכשרים לתורה ולתפילה שיצאו עם הלוחמים לאהלי השדה ושם שינו חרב לשונם בקול תורה", וזו גם הייתה התביעה על יהושע במלחמת העי שהרפו מלימוד התורה. ובזה מבאר גם ברכת משה רבינו "שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך", שכשזבולון היה יוצא למלחמה היו יושבים בני יששכר באהלי המחנה ועוסקים בתורה.

וזהו אם כן הביאור כיצד אמר חזקיהו שמי שלא עוסק בתורה ידקר בחרב, כיוון שהייתה זו עת מלחמה והחרב היחידה שיכולה להגן היא עסק התורה, וממילא אם אדם לא עוסק בתורה הרי סנחריב עומד אחר כתלו, הסכנה היא איומה ומוחשית ורק כוח התורה יכול לעמוד כנגדה.

לימוד התורה משפיע על כל העולמות כולם

כשמגיע זמן מלחמה צריך לחזק את עצמנו, לא יכול להיות מצב שהתפילה והלימוד לא נראים אחרת, במחשבה יותר, ברוממות יותר, ומנגד חייב להיות אצלנו ניתוק מכל מה שמדברים